

4.10.2022

VM021:00/2020

Hyväksytty kirjallisessa menettelyssä 10. –24.10.2022

Digi arkeen -neuvottelukunta, kokous 15

Aika Tiistai 13.9.2022 klo 13-15

Paikka Hybridikokous:
 valtiovarainministeriö nh. Jakovara -1.krs (os. Mariankatu 9, Helsinki)
 sekä Teams-kokousmahdollisuus

Läsnä Puheenjohtaja: Marianne Heikkilä, pääsihteeri, Marttaliitto **LÄSNÄ**

Jäsenistö:

Varajäsen: Juha Viitanen, järjestösuunnittelija, EKL Eläkkeensaajien Keskusliitto ry, edustaa: Eläkeläisliittojen etujärjestö EETU ry **ETÄ**

Tarja Heponiemi, tutkimusprofessori, THL, edustaa: DigiIN tutkimushankekonsortio **ETÄ**
 Markku Möttönen, järjestöpäällikkö, Näkövammaisten liitto ry, edustaa: Vammaisfoorumi **LÄSNÄ**

Varajäsen: Sami Älli, Saavutettavuusyksikön johtaja, Kehitysvammaliitto ry, edustaa: Vammaisfoorumi **ETÄ**

Iita-Mari Ruponen, suunnittelija, Digitaalisen nuorisotyön osaamiskeskus Verke **ETÄ**

Varajäsen: Outi Kauppinen, erityisasiantuntija, Suomen UNICEF ry

Artem Kuosti, DigiUp-hankkeen projektipäällikkö, Moniheli ry **ETÄ**

Juulia Anderson, toiminnanjohtaja, ENTER ry **ETÄ**

Varajäsen: Henrik Mäki, toiminnanjohtaja, Joen Severi ry **ETÄ**

Nina af Hällström, verksamhetsledare, SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf **ETÄ**

Emily Strohm, erityisasiantuntija, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry **LÄSNÄ**

Varajäsen: Ville Vaarne, viestintäpäällikkö, Suomen Kirjastoseura ry **ETÄ**

Mattias Lindroth, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto ry **LÄSNÄ**

Juha Suomalainen, ylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto **ETÄ**

Varajäsen: Eetu Komsu, ylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto **ETÄ**

Marko Latvanen, erityisasiantuntija, Digi- ja väestötietovirasto **ETÄ**

Tapani Sainio, kulttuuriasiainneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö **ETÄ**

Minna Lohtander, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö **ETÄ klo13-14**

Sihteeristö:

Olli Kuusisto, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö **ETÄ**

Pirre Laaksonen, koordinaattori, valtiovarainministeriö **LÄSNÄ**

Tanna Rantanen, asiantuntija, valtiovarainministeriö **ETÄ**

Jasmiina Ruotsila, asiantuntija, valtiovarainministeriö **LÄSNÄ**

Marjukka Saarijärvi, ohjelmapäällikkö, valtiovarainministeriö **LÄSNÄ**

Suvi Savolainen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö **ETÄ**

Heikki Talkkari, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö **LÄSNÄ**

Alustajat:

Sari Murtonen, medialukutaidon projektiasiantuntija, Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (KAVI) **LÄSNÄ**

Päivi Leppänen, hankekoordinaattori, Opetushallitus **LÄSNÄ**

Postiosoite

Postadress

Postal Address

Valtiovarainministeriö

PL 28

00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite

Besöksadress

Office

Snellmaninkatu 1 A

Helsinki

Puhelin

Telefon

Telephone

0295 16001

+358 295 16001

Faksi

Fax

Fax

s-posti, internet

e-post, internet

e-mail, internet

valtiovarainministerio@vm.fi

Tiina Lokka-Lepistö, erityisasiantuntija, valtiovarainministeriö ETÄ

Poissa:

Sari Vapaavuori, kehitysjohtaja, Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto VALLI ry – sijaisena kokouksessa: Suvi Hiltunen

Varajäsen: Sari Kujala, tutkijatohtori, Aalto-yliopisto, edustaa: DigiIN tutkimushankekonsortio

Varajäsen: Kristina Beijar, hallintoasiain asiantuntija, Svenska Finlands folkting

Varajäsen: Adan Mohamed, toiminnanjohtaja Monik ry, edustaa: Etnisten suhteiden neuvottelukunta ETNO

Mari Kannisto, suunnittelupäällikkö, Kela

Varajäsen: Elina Sipola, suunnittelija, Kela

Varajäsen: Heli Hänninen, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto ry

Joonas Mikkilä, Digi- ja koulutusasioiden päällikkö, Suomen Yrittäjät ry

Varajäsen: Leena Nyman, asiantuntija, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

Varajäsen: Minna Piirainen, johtava asiantuntija, Digi- ja väestötietovirasto

Jasmiina Jokinen, erityisasiantuntija, oikeusministeriö

Varajäsen: Katriina Nousiainen, erityisasiantuntija, oikeusministeriö

Varajäsen: Victor Nyberg, erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö

Katju Holkeri, finanssineuvos, valtiovarainministeriö

1 Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.03. Toivotettiin kaikki sekä etänä että läsnä tervetulleiksi syyskauden ensimmäiseen kokoukseen. Todettiin, että esityslista on toimitettu viime viikolla ja liitteitä on lisätty Tiimerin kansioon sitä mukaa kun ovat saapuneet/valmistuneet.

Hyväksyttiin esityslista.

Todettiin muutokset jäsenistössä:

- varsinainen jäsen Jasmiina Jokinen, erityisasiantuntija, oikeusministeriö 4.7. alkaen.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin muutoksitta kesäkuun kokouksen pöytäkirja, jonka jälkeen se julkaistaan [julkisilla hankesivuilla](#).

Liite: [Pöytäkirja 15.6.2022](#)

3 Lukutaito –kokonaisuus ja digitaalinen sivistys - Sari Murtonen, medialukutaidon projektiasiantuntija, KAVI, Päivi Leppänen, hankekoordinaattori, OPH, Tapani Sainio, kulttuuriasiainneuvos, OKM

Sainio alusti Suomen digikompassista erityisesti osaamiskokonaisuudesta, johon kuuluu myös digitaalinen sivistys. Paraikaa on valmisteilla digikompassista selonteko, joka on tarkoitus antaa eduskunnalle lokakuussa. Tämän jälkeen toimeenpanon suunnittelu jatkuu ja aletaan valmistautua seuraavaan hallituskauteen. Digikompassin neljän pääilmansuunnan yksi alue on osaaminen, jonka sisään kuuluvat digitaalinen sivistys, perustaidot ja osaaminen. Digitaalisella sivistyksellä viitataan sivistyksen ulottuvuuksiin eli tiedolliseen, eettiseen ja yhteiskunnalliseen sivistykseen digitalisoituvassa maailmassa. Digitaalinen sivistys edellyttää tietoja ja osaamista, osallistumismahdollisuuksia sekä valmiuksia toimia aktiivisesti ja ilmaista itseään luovilla tavoilla ja turvallisesti digimaailmassa. Digitaalinen sivistys vastaa siihen, mitä pitää tietää, millä tavalla toimia ja miten osallistua, jotta päästään digikompassin visioon siten, että ihmisten keskinäinen kunnioitus ja luottamus digitalisoituvaan yhteiskuntaan vahvistuvat.

Leppänen ja Murtonen alustivat digitaalisesta osaamisesta [Uudet lukutaidot – kehittämisohjelman](#) kautta, erityisesti esitellen siellä luotuja osaamisen kuvauksia ja medialukutaito-osuutta. Digitaaliset taidot ja osaaminen on kansalaistaito, jota tarvitaan oppimisessa, arjessa, työelämässä ja yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Osaaminen kuvataan varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa sekä esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteissa laaja-alaisena osaamisena, jota opitaan kaikilla oppimisen alueilla ja kaikissa oppiaineissa. Tutkimus- ja selvitystieto osoittaa, että yhdenvertaisuus ei ole toteutunut (mm. Digiajan peruskoulu, ICILS 2019 ja 2021).

Uudet lukutaidot -kehittämisohjelman tavoitteena on edistää lasten ja nuorten digitaalista osaamista, tieto- ja viestintäteknologista osaamista, medialukutaitoa sekä ohjelmointiosaamista. Ohjelma on opetus- ja kulttuuriministeriön ohjaama ja osa laajaa Oikeus oppia -ohjelmaa.

Osaamisen kuvauksilla on pyritty vastaamaan havaittuun konkretian puuttumisen haasteeseen kuntien ja kansallisten tavoitteiden välillä. Isossa kuvassa tällä pyritään pienentämään kuiluja perus- ja varhaiskasvatuksen välillä. Kuvaukset ovat saaneet osakseen jo nyt paljon kiinnostusta, myös kansainvälisesti. Alustuksessa käytiin

läpi eri osaamisalueita ja katsottiin myös verkkosivuilta löytyviä Miro-tauluja esim. [digitaalisen osaamisen osalta](#). Todettiin, että nämä on katsottu yhteneväiseksi [EU:n DigComp2.2 viitekehyksen](#) kanssa.

Keskustelussa ja kysymyksissä pohdittiin kysymyksiä kuten mikä on media, miten disinformaatio on otettu huomioon sekä opettajien oman osaamisen varmistaminen ja heille mahdollisen (digi)tuen antaminen. Pohdittiin myös keskustelutaitojen osaamista lapsilla ja nuorilla sekä elävässä elämässä että sosiaalisessa mediassa. Opettajien osaamisen kehittäminen nähtiin tärkeänä asiana, johon todettiin, että digituki-puoli on myös valmistelussa olevassa digikompassissa mukana toimenpide-puolella (selonteon liitteet).

Liite: [Ak 3 Digikompassi Sainio](#)
[Ak 3 Uudet lukutaidot-esittely OPH](#)

4 Digikuulumiset sektoriltasi

Kuultiin neljän jäsenen tiiviit digiaiheiset terveiset omalta toimintakentältä. Tällä kertaa vuorossa olivat:

Emily Strohm (SOSTE Suomen sosiaali- ja terveys ry) kertoi 5.lokakuuta SOSTEn verkkosivuilla julkaistavan barometrin ennakkotuloksista. SOSTEn jäsenjärjestöt kokevat olevansa laajasti digituen antajia ja valtaosa kertoi erilaisista puutteista erityisesti osaamisen ja henkilöstöresurssien suhteen. Monet kokevat, että heillä olisi myös annettavaa jatkokehittämiseen.

Juha Suomalainen (Etelä-Suomen aluehallintovirasto) kertoi päällimmäisenä tällä hetkellä olevan esteettömyysdirektiivin toimeenpano ja sen mukanaan tuomat muutokset ja mm. uudet työtehtävät, jatkuva valvontatyö sekä koulutustoiminta. Yhtenä huomiona nostettiin se, että saavutettavuuspuutteita digitaalisissa palveluissa on edelleen. Lisäksi on tunnistettu, että digipalvelulakia tulkitaan väärin, kuten esimerkiksi videoiden poistaminen 14 vrk kuluessa, mikäli niitä ei ole tekstitetty (laki ei velvoita poistamaan videoita). [Ak 4 EsAVI Kuulumiset Digi arkeen nvk](#)

Marko Latvanen (Digi- ja väestötietovirasto, DVV) kertoi, että 2.joulukuuta julkistetaan digiosaamisen tilannekuva. Tämä tilannekuvatyo tulee samalla osaksi DVV:n tulevaisuus- ja skenaariotyötä. Työn alla DVV:ssä myös mm. suomi.fi -palveluiden elämäntapahtumaoppaiden ja laatutyökalujen kehittäminen. Uusi digitaalinen henkilöllisyys, hetu-uudistus ja hyvinvointialueiden käynnistyminen tulevat myös vaikuttamaan monella eri tapaa ihmisiin ja palveluihin. [Ak 4 DVVn kuulumiset 13.9.2022](#)

Lopuksi todettiin, että digikuulumiskierrosta jatketaan edelleen tulevissa kokouksissa.

Liite: [Ak 4 EsAVI Kuulumiset Digi arkeen nvk](#), [Ak 4 DVVn kuulumiset 13.9.2022](#)

5 Tietoisku: VM/Digiohjelman lainsäädäntötyöryhmän loppuraportti lausunnoille - Tiina Lokka-Lepistö, erityisasiantuntija, VM

Työryhmän selvitykset digilainsäädännön nykytilasta valmistumassa ja ehdotuksia sen parantamiseksi on tulossa. Ennen lopullista julkaisua pidetään lausuntokierros ehdotuksista, joiden osalta on tunnistettu laajoja selvitystarpeita. Ajatuksena on nostaa teemoja keskusteluun ja tätä varten lausuntokierroskin järjestetään. Lisätietoa: vm.fi/lainsaadantotyoryhma.

Liite: [Ak 5 Digi arkeen-nvk 13092022 LokkaLepistö](#)

6 Päätettäväksi:

6.1 Loppukauden kokousaikataulut ja sisällöt

Kesäkuun kokouksen lähete keskustelun pohjalta puheenjohtajat ja sihteeri ehdottivat kesäkuun lopulla syksyn kokousaikatauluksi seuraavaa:

- Neuvottelukunnan oma työstöpaja 3.11. klo 9-12 (työpaja aiemmin ehdotetun 6. avoimen pyöreän pöydän keskustelun sijaan)
  - o työstetään viiden pyöreän pöydän aiheita ja materiaalia eteenpäin sekä toimintakertomusta
- Kokous 16: 16.12. klo 12-14
  - o Alustavina aiheina mm.
    - Valtionavustustoiminta
    - Digikompassi
    - Loppuseminaarin suunnittelua ja toimintakertomuksen tilannekuva
- Kokous 17: helmikuussa 2023 (2h)
  - o Aiheena mm.:
    - Toimintakertomuksen hyväksyntä
- Julkinen loppuseminaari: maaliskuussa 2023 (n.2 h)
- Neuvottelukunnan toimikausi päättyy 31.3.2023.

Hyväksyttiin kokousaikataulut ja alustavat sisällöt.

6.2 Toimintakertomus ja toimituskunta

Päätettiin perustaa neuvottelukuntalaisista ja sihteeristön jäsenistä muodostuva toimituskunta valmistelua varten. Toimituskuntaan ilmoittautui mukaan Sami Älli, Markku Möttönen, Artem Kuosti sekä Mattias Lindrooth ja Nina af Hällström ainakin kommentointiin. Päätettiin, että kysytään vielä osallistujia myös kirjallisesti kokouksen jälkeen, sillä moni oli poissa kokouksesta.

Todettiin, että toimituskunta sopii erikseen tarkemmat kokousajat ja työskentelymenetelmät.

Tuotiin tiedoksi, että puheenjohtajiston ja sihteeristön toimesta on kutsuttu muutamia digiverkostojen edustajia keskustelemaan 16.9. Tilaisuudessa pyritään jakamaan tämän hetken tilannekuvaa eri digiverkostojen kentästä ja lähitulevaisuuden toiminnasta. Tästä keskustelusta saataneen myös syötettä toimituskunnalle ja toimintakertomukseen.

7 Tiedoksi:

7.1 Digikompassin lausuntokierros

Kansallisen digikompassin laatimiseksi järjestettiin tammi-helmikuussa 2022 sidosryhmätilaisuudet kompassin jokaisen osa-alueen osalta. Digikompassin ensimmäinen luonnos oli lausuntokierroksella 31.3.2022 – 13.5.2022. Digikompassia on työstetty kesän 2022 aikana lausuntopalautteen ja EU:n DDP-politiikkaohjelman neuvottelujen etenemisen pohjalta. Euroopan parlamentti ja EU:n neuvosto saavuttivat poliittisen yhteisymmärryksen Polku digitaaliseen vuosikymmenelle –toimintapolitiikkaohjelmasta.

Digikompassista tehdään valtioneuvoston selonteko eduskunnalle. Selontekona annetaan kompassin päärunko, sisältäen vision, periaatteet, tavoitteet ja avaintulokset. Toimenpidetaulukkoa ja mittareita ei sisällytetä selontekoon. Toinen, kaikille avoin, lausuntokierros on käynnissä ja lausuntoaika päättyy 16.9. Lisätiedot ja lausuntopyyntö: [lausuntopalvelu.fi –palvelussa](https://lausuntopalvelu.fi-palvelussa).

7.2 Muiden tahojen järjestämiä tapahtumia

- [VM/Digitalisaation edistäjien verkosto \(DEV\)](#): joka kuukauden 1. perjantai klo 9 Teamsissä
- [Kuntamarkkinat](#) 14.-15.9.
- Koulutussarja digipalvelulain toimeenpanon tueksi:
  - o [Saavutettavuusvaatimukset pintaa syvemältä: EN 301 549 -standardi, kohtuuttoman rasitteen arviointi ja palautemekanismi](#) 19.9. klo 13-14
  - o [Palveluntarjoajan vastuut ja digipalvelulain valvonta](#) 26.9. klo 13-14
- [Finanssiala ry:n pyöreä pöytä](#): Suomalaisia huijataan – kuka estää? 21.9. klo 9-11
- [Kansalaisjärjestöakatemia](#) 3.10. klo 9-12.15
- [VM/Digiohjelman verkostotilaisuus](#) 13.10. klo 11-15.30
- [Vammais- ja vanhusneuvostopäivä](#) 2.11. klo 9.30-16
- [Digitaalisen henkilöllisyyden kokonaisuuden tilannekuva](#) 2.11. klo 8.30-12.30
- [Lapsen oikeuksien ajankohtaispäivä](#) 17.11.

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.00

Liitteet	Pöytäkirja 15.6.2022 Ak 3 Digikompassi Sainio Ak 3 Uudet lukutaidot-esittely OPH Ak 4 EsAVI Kuulumiset Digi arkeen nvk Ak 4 DVVn kuulumiset 13.9.2022 Ak 5 Digi arkeen-nvk 13092022 LokkaLepistö
Jakelu	Neuvottelukunnan jäsenet, sihteeristö
Tiedoksi	Alustajat